

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

Szerkesztik: Dr. KUN BÉLA és Dr. RÉVÉSZ IMRE. Főmunkatárs: Dr. SZÁSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Veszedelem és fegyver.

(Részlet Kun Szabó Gyula felsőszabolcsi esperes székfoglaló beszédéből.)¹

Úgy vagyok ez ünnepélyes órában, mint Jób pátriárka: Beszédemmel rakva vagyok. Úgy szeretnék székfoglaló beszédemben minden szívhez hozzáférközni, a hívőt, a reménykedőt érzelmeinkben erősíteni, a kétségeskedőt, a tétovázó szívekbe az én bízni tudó szívem bizalmát, hitét átömlesztetni, hogy egyek legyünk a bátorságban, a munkában anyaszentegyházunkat újjáépíteni. De tudom, hogy hazánk és egyházunk e sorsdöntő óráiban nekünk nem szavakra, hanem cselekedetekre van szükségünk. Én pedig, ha Isten segít, a tettek embere akarok lenni!

Most nem siránkozásra, nem tétovázásra van szükség, hanem erélyes és gyors cselekedetre. Mert sok és nehéz a munka, mely reánk vár. Egyházunk külső és belső épületének még soha nem volt annyi ellensége, nyílt és orvátmadója, mint a mai időben. Mintha az alvilág minden borzalmas hatalmát kibocsátotta volna ellenünk: a futkározó atyafiak a vallásosság álarcában, a hitetlen internacionalizmus az istentagadás tetszetős köpönyegében, az anyagigasság, az önzés az elfajult osztályharc szárnyrakelt ördögei a mi egyházunk, a mi hazánk számára assák egyesült erővel a sirt, hogy 1000 és 400 éves gyönyörűséges közös multunkkal együtt eltemessék a krisztusi eszméket is. Ezek ellen fel kell nekünk venni a vitézkedésnek fegyvereit. De ezek a fegyverek nem testiek, hanem lelkiek minden nagygyőzelem lerombolására. Én ez építő és védekező harcban nem az államhatalomnak, nem a közigazgatásnak törvényben biztosított segélyét kívánom igénybevenni, hanem azt az óriási erőt, mely kibányászatlanul fekszik a lelkészek és a tanítók szívében és értelmében. Ezt akarom én minden erőmmel felébreszteni, tettekre készíteni, hogy azok a hívek,

¹ A nagyértékű beszédet terjedelmes volta miatt egészben nem közölhetjük, de közreadjuk leginkább általános érdekű részeit. Szerk.

akik eddig árváknak gondolták magukat, ne lelketlen izgatók, tudatlan, vak vezérekre bízzák legdrágábbjokat: lelküket, lelki és földi boldogságukat, hanem reánk, kik úgy is felelősök vagyunk a reánk bízottakért. Mert, hogy most a hívek közül sok csak keres és nem megfelelő támogatódzása közben a megtaláltak igazságát, jórésztben mi vagyunk okai. Azt gondoltuk, hogy az ige hirdetésével már elvégeztük pásztori munkánkat, pedig csak felkeltettük a szívekben a szomjúságot, de nem vezettük el valójában a forráshoz, hol megelégtetést találtak volna. Ekkor, e lelki nagy tusakodásban jöttek, akik a mi megkezdett munkánkat a maguk céljának megfelelőképpen egyházunk mérhetetlen kárára folytatták.

Eltávolodtunk akaratlanul is a hívektől, midőn csak a templomot gondoltuk az igehirdetés és pásztorokodás mezejének s nem kerestük fel soha azokat, kik a templomot mindig kerülték. Mi lelkeszi munkánkkal megmutattuk az ígéret földjét, de a határnál elbocsátottuk a kezeket s azok az elárvahultak a vágyakozás nagy viaskodásában, hallottak édesen sutogó, kenetteljes szavakat, hallottak erős követelődéseket s ezeknek szirénhangjában, üvöltő hasonázásaiban találták meg a vezéret, kik egyházunknak s hazánknak legnagyobb ellenségei.

E lehetetlen állapotban, ha nem akarjuk egyházunk megsemmisítését ölbetett kezekkel nézni, változtatni kell. Ki kell állani az elhagyott őrhelyekre, felszerelve a lélek minden fegyverével. Vigasztaló, hogy már nagyon sok helyen hajnalodik s megindult a munka és annak áldásos eredményei már sok gyülekezetben láthatók. Én azt akarom, hogy ez a belmissziói munka ne szórványos, tervnélküli legyen, hanem átgondolt, megalapozott, kidolgozott tervszerinti, mely az egész megye minden gyülekezetét átöleli. Vegyük vissza ellenségeinktől a tőlünk elorzott fegyvereket s mi legyünk ezután azok, kik a népnek mind vallási, mind szociális téren vezetését kézbe vesszük.

Erre ezer és ezer mód van. A legfőbb dolog, hogy a nép lássa, hogy mi azért foglalkozunk

vele, mert szeretjük. Úgy cselekedjünk, lássa mindenki, hogy mi nemcsak fizetésért hirdetünk igét, tanítunk, szociális téren tanácsolunk és segítünk, hanem azért, mert ezt tenni szent elhivatásunk kötelez, az isteni elhivatás és megbízás, az igazi szeretet pedig úz, hajt ezeket cselekedni s hogy minden lelki és szociális munkánkban lássák a vágyakozók, a gyanakvók, az ellenségek, nem adatott nekünk más cél, minthogy a Krisztus által kimutatott futásunkat elvégezzük.

És micsoda nagy erősségünk van még a tanítói és lelkészi együttes harc megharcolásánál, az, hogy e téren a legjobb segítőtársainkat a világi férfiakban és nőkben találjuk meg. Egyházunkban nincs klérus, de van királyi papság s ez az evangéliomi megállapítás minden igazán hívő világi egyént az egyház szent céljainak munkálására kötelez. Azért arra kérem világi testvéreimet, hogy ez élet-halálharcban, ebben a már folyó mentő- és építőmunkában ne legyenek néma szemlélők, hanem a Krisztusnak felkent papjai. Ne mondja senki, hogy kicsiny, mert az Úr nagyra tesz mindeneket az Ő dolgainak végzésére. Ne mondja senki, hogy ő nagy s kicsinyes dologgal nem foglalkozik, mert az Isten országának építése még nagyobb teszi. Érezze minden megkeresztelt, hogy ő elhivatott erőtlenségében is nagy dolgokat végezni.

Főcélomnak fogom tartani az egyházi és világi elemek között egyházmegyénkben az eddig is virágzó békességet tovább ápolni, erősíteni, hogy csak egyben legyen köztünk vetélkedés: Ki tud többet tenni szeretett egyháza javára s Isten dicsőségére. Így összefogott erővel az eltévelyedetteket visszavihetjük arra a

mezőre, hol a lelkek úgy lelki szükségletüket, mint szociális helyzetük megjavulását megtalálhatják.

Még egy oly fontos dologról kell megemlékezni, melyben mindenki bizonyára feleletet vár tőlem és ez a lelkész és a tanító közötti viszony. Hála Istennek, e tekintetben már nagyon sokat javult a multtal szemben az állapot. Sajnos, a bajokat rendszeresen az egymást meg nem értése és bizonyos féltékenykedés, vagy mondjuk, érzékenykedés idézte elő. De mindezek oly kicsinyes okok, hogy most már szinte maguktól kezdenek megszűnni, mert mindkét fél belátta, hogy az egyházi, falusi életben csakis egymás megértésével tudunk boldogulni. Mi elvesztettük tanítóink jórészt bizalmát s azért kellett oly sokszor látni, hogy sok tanító nem az egyházi hatóságokban, hanem arra nem illetékes, de előttük magukat olyanoknak feltüntető hatóságokban látta pártfogóját.

Én ennek egyszersmindenkorra végét akarok szakítani. Nekünk, iskolaszéki elnököknek, úgy kell viselkedni tanítóinkkal szemben, hogy azok ne csak a hivatali főnököt lássák bennünk, hanem az atyai pártfogót, segítő barátot. De a tanítóknak is az legyen a kötelességük, hogy hozzánk ne bizalmatlansággal, de megértő bizalommal forduljanak s ne higgyék el, hogy mások igazabb segítői, támogatói, mint mi, hiszen nekünk egymást megérteni, testvéreink érezni nemcsak protestáns elv, hanem szent kötelesség.

A lelkész és tanító összefogásának szükségességét hirdetem s akarom megvalósítani és előre mondom: Jaj a békességbontónak! Ne azon vitatkozzunk, kit micsoda jog illet meg,

TÁRCA

Méhészkedjünk.

Akármilyen politikai, társadalmi, hitéleti, ipari vagy gazdasági irányú lapot, folyóiratot olvas az ember, a végső következtetés mindig az, hogy nehéz az élet, elviselhetetlen a nyomorúság, olcsó a gazdasági termény, drága az ipari termék, sok a hivatal, sok a hivatalnok, kevés a munkaalkalom, nincs kereset, talán még a föld is, a nap is megunta a szolgálatot és — sztrájkol.

Mind igaz, mind így van. Ha elfogadható vígasztalásnak, gondoljunk arra, hogy nemcsak nálunk, a tönkre silányított, legyőzött népnél van így, hanem a nagy nemzeteknél, a franciáknál és az angoloknál is.

Ennek az általános nyomorúságnak, ennek a fejtetőre állított állapotnak melyek az okai? most ne feszegessük, mert ebbe a kis cikkbe úgy sem férne el a tömördek argumentum, okfejtés, de azért se, mert ezuttal más célt tűztünk ki:

valami arkánumot ajánlunk a kis- és középgazdálkodóknak, meg a hivatalnok mesterembereknek, amely arkánum segítségével valamelyes könnyebbséget szerezhetnek önmaguknak.

Mi ez a csudaszer?! — a méhészet, amely aránylag is, tényleg is kevés befektetéssel igen szép hasznot ad és ezenkívül az elmaradt *délutáni különmunka* megszűnése miatt elmaradt foglalkozást helyettesíti, — szebben, jobban, mert aki méhészkedik, az nem füstös hivatal-szobában, hanem a szabadban él, több oxigént élvez, mozog, életét hosszabbítja, ami még ebben a nemszeretem-világban sem utolsó dolog, mert megvagyon írva: — „Jó minekünk szeminkkel látni a napot!”

Ami a dolog érdemét illeti: veszünk (mintának!) valahol egy Hunor kaptárt, keresztülkaszul kitanuljuk, megtanuljuk és ahányra kezdetben szükségünk van, készítünk otthon, mert így olcsóbb. Ha talán nem egészen tökéletesre sikerülnek is, azért használjuk a *saját gyártmányt*. Időnk — sajnos — van a készítéshez elég. Ősz, tél, kora tavasz, kitűnően értékesíthető.

hanem azon, kinek mi a kötelessége, mit el akar végezni egyháza érdekében? Ha mindkét oldalon ezt tesszük, nem leszünk gúnytárgya azoknak, kik ennek nagyon is örülnek és nem siratnak bennünket azok, kik e két testület egymás meg nem értésében egyházunk egyik legnagyobb veszedelmét látják. Nem mint fejedelmek és szolgák, de mint testvérbajtársak dolgozzunk együtt, mert ha ezt látják, építőmunkánkba bekapcsolódik az egész gyülekezet, de legfőképpen a presbiterium. Nem szeretném továbbra is látni egyes presbiteriumok azon mentalitását, midőn abban látják sokan presbiteri elhivatottságukat, hogy állandóan ellenzékieskedjenek. A presbiter a lelkésznek legközelebbi munkatársa, segítője, ezért céлом az, hogy minden presbiter felemelkedjék diakónusi elhivatásának magaslatára s mint világi pap legyen az egyház szent céljainak hűséges sáfára.

EGYHÁZ

Az a „beruházás“.

Lapunk 10. számában közölt fenti című cikkhez és a 13. számban megjelent hozzászóláshoz én is szeretnék néhány megjegyzést fűzni.

Sokat lehetne erről vitatkozni, de azt hiszem nem eredménytelenül. A cikkírónak abban tökéletesen igaza van, hogy nem helyén való az illető javadalmas kényelmét vagy egyéni érdekeit szolgáló beruházással az utód zsebét megterhelni. A szükségeseket — több-kevesebb huzavona után — úgyis megcsináltatja a fenntartó testület.

A hasznos beruházások szerintem is helyt-

Méhrajt kora tavasszal akármelyik méhésztől vehetünk. Addig pedig olvassgassunk szaklapokat, könyveket, hogy a kellő szaktudáshoz alapot szerezhessünk. A vidéken mindenütt lehet kisebb-nagyobb sikerrel méhészkedni. — (A főváros külső területein lakók szintén sikerrel üzhetnek. Jó pár évvel ezelőtt a Vérmező mellett is állt, élt és virult egy méhészet. A budai hegyek között most is van több. A Népligetben is van.)

A méhészet jövedelmezőségéről ennyit: egy Hunor méhesalád megfelelő időjárás, jó legelő mellett évenként ad 20—50 kg. mézet, ami nagyjában ugyanennyi pengő. Vagyis pl. tíz család már igen jó pótlékot ad a redukált fizetéshez és a különmunkák óradíját is pótolhatja (ha csak részben is).

Akinek komoly szándéka van: forduljon bizalommal az Orsz. Magyar Méhészeti Egyesülethez (Budapest, IX. Üllői-út 25.), ahol ingyen és bérmentve szívesen megadják a szükséges útmutatást. Valamint ennek a cikknek az írója is:

Horváth E. János.

állók s ha annak hasznából az illető „beruházó“ költsége nem térült meg, illendő dolog, hogy őt az utód megfelelő mértékben kárpótolja. Hiszen a következő esztendőben úgyis az utódé lesz annak a bizonyos beruházásnak esetleges hozadéka.

Ámde igen sok esetben nem így áll a dolog! Amikor paróchus lettem — egyhangú meghívás útján — egy felvidéki egyházban, beiktatásom után pár héttel kapom az esperesi leiratot, hogy a 495 □-ól szőlőért jogom van fizetni az előd örökösének 213 pengőt, amit — ha 15 napon belől az egyházmegyei pénztárba be nem fizetek — kénytelen lesz végrehajtatni.

Villám a derült égből!

Honnan és miből fizessen 15 nap alatt egy 100 P kongruát „élvező“ szegény, falusi pap 213 pengőt? A megokolás egyszerű, de szomorúan jellemző: takarékból.

S mégha az a szőlő szőlő lett volna! — A 495 □-ól magyarhegyi földet az illető lelkész sima vesszővel betelepítette. Ez nem kerülhetett 213 pengőbe, mert a vesszőket az apósa szőlőjéből a tavaszi metszés után ingyen kapta. Mire én örökébe léptem, a szőlő $\frac{2}{3}$ -a kipusztult, de azért jogom volt fizetni; még hozzá utólagos értesítés után.

Jelenlegi állomáshelyemen, melyet 1930 őszén foglaltam el, kaptam a „gyümölcsösben“ 56 drb végyes gyümölcsfát. Ezért fizetnem kellett 190.50 P-t. Igaz, hogy a következő tavaszon 15 előregedett fa a tűzre kívánczított s az idei tavaszon újabb 4 nem hajtott ki, de az mind egy. Fő, hogy mindenek ékesen és szép renddel legyenek.

Az én szerény véleményem a beruházások tekintetében — különösen a gyümölcsfáknál — az, hogy ha valaki 15—20 éven át élvezte gyümölcsét a fának, ne kívánjon lehetetlen összegeket az utódtól, hiszen tíz-, sőt százszorosán meghozta az a fa a beszerzési és kezelési költséget. Legfeljebb tűzifaértékben számolják el, leszámítva a ki- és felvágatási költséget.

A fiatal, még termést nem vagy alig hozott fáknál méltányos a beszerzési- és ültetési költség felszámítása, mert ez csak könnyítés az utódon, akinek nem kell bajlódnia a gyümölcsös beállításával.

De olyan fáért, amelynek terméséből az előd — saját bevallása szerint — az elmúlt évben 15 pengőt árult, beruházási megváltást kérni: egyenesen pogány dolog! S ennek dacára — vagy talán éppen ezért? — a fa a másik évben kiszárad, mert előregedett.

Itt van a hiba a beruházási megváltás körül s azt hiszem, hogy ebben dr. Nemes Andor is igazat ad nekem.

Pólya Ferenc.

Nincs igazi öröm mások öröme nélkül.
Igazi örömet akarsz magadnak, szerezz örömet másoknak.

KÖZÉLET

Tartsunk értekezleteket.

Többiben emeltem szót gyűléseinken a mellett, hogy minél gyakrabban tartsunk lelkészi értekezleteket!

Tapasztalom, hogy ezeknek híján egymásik, sőt nagyfontosságú ügyben eljárásainkban nagyfokú eltérés mutatkozik, ami aztán a híveink által gyakorolt kritika mérlegén szélsőesen jobbra-balra billenti a serpenyőt, sőt nem egyszer „felháborodást” szül.

Vannak kérdések — éppen most számtalanok —, miknek megoldására „adni kell elménket”. Hogy a legaktuálisabbat említsem, ott van a stóla kérdés! Fenntartsuk a stólafizetést... megváltassuk... eltöröljük? Pro et contra sokat olvasunk erről, egyházi lapjainkban, de generális megoldást még nem produkáltunk!

Hangok hallatódnak a panaszos megfizetésről, vagy annak teljes mellőzéséről, sőt néhol már „divatos” lett annak magas összegére tekintettel a funkciók igénybe nem vétele is. A magam szerény véleménye szerint különösen veszélyes ez az esketésre vonatkozólag! A keresztelést még nem fenyegeti baj, a temetés — lemérsékelt díjazással — könyörgéssel csak rendén volna, de mi lesz az esketéssel, mi lesz, ha a házasságkötések egyházilag nem áldatnak meg s a házaspárok nem az Úr házából teszik meg első lépésüket? Ha letérnek eleve az „egyenes útról”, akkor ingadozó lesz járásuk a „széles országúton”!

Cselekedni kell, hogy a még vágyakozók — Istennek hála sokan vannak — ne maradjanak „megüresedett szívvel” amiatt, hogy üres a pénztárcájuk... , hogy a kegyelem és erősítés szaruját útravalóul magukkal vigyék!

Igaz, hogy vannak lelkészi állások, ahol — mint pl. szomszédomban — főjövendelmi forrás a stóla, ha hát annak megváltatása nem volna keresztülvihető, vagy ha annak eltörlése válnék nélkülözhetetlenné: hát akkor állami kárpótlást kell kiforszírozni Konventünknek, mert speciel az esketésnél maga az állam eminens érdeknek tartja, anyakönyvvezetőinek parancsolja, hogy hangsúlyozzék a „felek” előtt, miszerint vallási kötelességüknek tegyenek eleget! Jó honpolgárok, csak vallásos lelkülettel termelődhetnek!

De mennyi-mennyi kérdés vár megoldásra még adminisztratív, charitatív és belmissziói szempontokból! A kétségességek, aggódók meg-rázó kiáltása hallatszik felénk: „vigyázó, meddig még az éjszaka?!”

Lélektől hittel nyert megvilágosodás, krisztusi bátorságos járás a hullámokon, mindene-
ket meggyőző szeretet... ezek képesítenek bennünket arra, hogy valóban „őrállók” legyünk! Az apostolok erősítették egymást,

olykor-olykor összejöttek tanácsot tartani... ily célt volna szolgáló gyakrabban összejövete-
lünk, értekezésünk!

Vagy vessünk tekintetet arra, hogy mit tesznek az állami és közigazgatási életben!

Tartanak minisztertanácsot, pártértekez-
letet; alispán, főszolgabíró rendeznek tiszti-
értekezletet — valamikor a falusi bírák bevo-
násával is —, hogy egyöntetű, célravezető, az
adott helyzettel legjobban összeegyeztethető
megállapodásra jussanak.

Hát nekünk nem volna szükségünk érte-
kezni — sokszor momentán sürgősségű — azok
felett, melyek közvetlen, vagy akár közvetve is,
de a lelkiekre vonatkoznak??

Csonka egyházmegyénk nemrég választott
lelkészegyesületi agilis elnöke mélyen a lélekhez
szóló beszédében ezeket a húrokat pengette,
programjául azt adván, hogy gyakorta fog
hívni bennünket tanácskozni, az Úr szőlőjének
egyszerű munkáit munkába állítani úgy,
hogy vincellérkedése nem a pusztá felügyelet,
hanem a munkában előljárás leend. Kész szívvel,
erős akarattal szándékozunk őt követni...
Isten áldása legyen munkálkodásunkon!

Márok.

Kallós Tivadar,
lelkész, s. egyes. alelnök.

**Gyermektelen házaspárok gondoljanak a
Szeretetszövetség árváira, mikor vagyonuk felől
rendelkeznek.**

Válasz forgolányi Rózsa Sándornak.

Kedves Bátyámuram! Későn jöttem rá,
hogy f. r. s. jel alatt Bátyámuram irogat nagy
kedvvel és szellemi frissességgel. Ha valami
kitételem talán kellemetlenül érintette, azt ne
vádnam, de csupán hypothesisnek tekintse, —
amely megnyilatkozása után úgy is magától
szétoszlik. Az én írásomnak különben sincs
semmi egyéni vonatkozása, csupán impulsust
adott rá Bátyámuram az ott elmondottakra,
anélkül hogy szándékomba lett volna az írását
megcáfolni. Én teljes egészében tiszteletben
tartom Bátyámuram nézetét, anélkül, hogy
mindenben egyetértenelek vele. Sok igazságot
tartalmaz, de az éremnek másik oldala is van
és röviden ezt a másikat próbáltam megvilá-
gítani. Ez talán nem sértés és nem is feltűnési
viszketegség, hiszen a „Lelkészegyesület” leg-
több száma ajánlja, sürgeti a gyümölcsfatenyész-
tést. Sőt nagy örömmre Urambátyám is po-
mologus. Faxit Deus, hogy még többször is
gyönyörködhessek azokban a kedves eperfák-
ban, melyeket sajátkezűleg ültetett és még
sok hasonló szép emléket felidézzen e lap hasáb-
jain, de személyi tendencia nélkül.

Anarcs, 1932 május 17. Salva reverentia

öccse:

Nemes Andor.

MISSZIÓ

Győzedelmes élet.

(Beszéd a Berettyóújfalui református KIE 1932. febr. 28-i vallásos-estélyén.)

Számtalanszor hallunk embereket kérkedni azzal, hogy az „élet“ kezükben van. Azt kérdelem én erre: kinek volt módjában valaha is szabályozni, meghatározni, hogy mikor, kiktől, hol és milyen képességekkel szülessen meg? Ha emberektől születünk is, mégis még a hitetlen embernek is el kell ismerni, hogy volt egy nagy, hatalmas erő, amelyik ezen és még más dolgok felől határozott. A hívő ember ezt az erőt mélyalázattal Istennek nevezi s boldog örömmel vallja, hogy az Ő elhatározása alapja az élet kezdetének.

Ha nem volt módunk a születésünkre befolyást gyakorolni, hogyan lehet azt elképzelni, hogy az életünkkel szabadon rendelkezünk? Mikép merészelünk arra gondolni, hogy azért jöttünk erre a földre, hogy ilyen, vagy olyan egyéni célokat megvalósítsunk, ilyen, vagy amolyan öncélúnak kikiáltott eszmék szolgálataiba álljunk?... A református keresztyénség nyíltan hirdeti, hogy az élet nem öncélú s az élet miéértjére a Bibliában keres és talál választ. Azt olvassuk a János evangéliuma 17. részének 4. versében: „Én dicsőítettem téged e földön: elvégeztem a munkát, amelyet reám bízál, hogy elvégezzem azt.“ Krisztus főpapi imájában mondja ezeket. Mivel pedig Jézus Krisztus nekünk példányképünk is, világos, hogy a mi életünknek is csak ez az egyetlen célja lehet: Istenfélő, szorgalmas, becsületes élettel dicsőíteni az Istent. Ezért küldettünk erre a földre. A feladat nagysága és erőnk kicsinységének az érzése nem szabad, hogy kétségbeejtsen bennünket. Isten nagyobb, mint a mi szívünk s ha Ő jónak látta ezt a célt kitűzni az ember elé, gondoskodott az annak munkálására szükséges erőről is. Ez az erő pedig nem más, mint a Krisztus keresztfán kiömlött vére, melynek áldásait Szentlelke által közli a hívő emberrel.

Még a leggőgösebb ember se kérkedik azzal, hogy ura a halálnak. Mint nagy titok előtt porig sújtva, kétségbeesve, vagy megkövülten áll meg. Sokan azt hiszik és azt hirdetik, hogy az élet befejeződik a sírnál. A keresztyén ember azonban tudja, hogy a halál csak átmenet az igazi életre, csak a láthatatlan lélek kiszabadulása a test börtönéből, csak visszatérés oda, ahonnan hosszú, fáradságos útunkra elindultunk.

Aki az életet úgy fogja fel, mint amit az Isten kezéből kapott drága ajándékul és megbízásul, aki vallja, hogy az életnek egyetlen feladata Isten nagy nevének dicsőítése, aki tudja, hogy az élet a sírnál nem ér véget, annak az életében meg van az a fény, amelyiknél meg lehet érteni az érthetlent, amelyik bevilágít a sötétbe, felemel a mélységből.

Lássuk most ennél a fénynél a mai kor néhány nagy kérdését.

1. Talán sohase foglalták le az emberek érdeklődését annyira a gazdasági kérdések, mint éppen napjainkban. Mindenki érzi a gazdasági válság súlyát. Sokaknak nincs meg a mindennapi kenyerük, a holnap kenyeré bárki számára bizonytalanabb, mint valaha. Milliók követelnek munkát és kenyeret. A kétségbeesett emberek affelé a mélység felé sodródnak, hogy semmi másnak nincs értéke, csak amit meg lehet fogni. A lelki, a szellemi dolgok iránt mind kevesebb lesz a fogékonyság és ezzel együtt az áldozatkészség. Az emberek ezrei töprengenek ezen dolgok felett, keresik a kivezető utat. Sokan sóhajtanak fel e közben nagy ember-szeretettel a szívükben: óh, bárcsak a köveket tudnám kenyérré változtatni, hogy az éhezőknek enni adhassak... A gazdasági válság nagy kérdésekben amíg egyfelől megállapítjuk, hogy a mindennapi kenyérhez és a munkához mindenkinek joga van, hogy ma a legelső politikai feladat, az éhezőknek kenyeret, a dolgozni képes embernek munkát adni, másfelől tudva azt, hogy igen sokan jajgatnak, akiknek megvan a mindennapi kenyerük, a ruházatuk, lakásuk, ahol fejüket nyugodtan lehajthatják, — kijelentjük: „nemcsak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, amely Istennek szájából származik“. (Máté 4: 4.)

2. Az előbbi kérdéssel szorosan összefügg, mégis attól sajátos jellege megkülönbözteti: az ifjúság kérdése. Közismert dolog, hogy a mai ifjúság, akármilyen foglalkozású legyen is az, nagy többségében egyszerűen tétlenségre van kárhóztatva. Nem tud elhelyezkedni a tanult fiatalember, jóllehet az oklevele megszerzéséig egy vagyont költött el, nincs munkája a kereskedő és iparos ifjúságnak, az odaigyekvőket fel sem veszik s a földműves napszámos ifjúságnak is csak ritkán akad s akkor is igen szerény keresete. Ez a helyzet magával hozza, hogy a leányok férjhezmenési esélye nagymértékben lecsökkent, akik aztán, ebből kifolyólag, szintén keresőpályára törekcsenek. A különböző statisztikai kimutatások számokban fejezik ki ezeket a dolgokat. Ezek a kimutatások valósággal megdöbbentők s nem is lehet csodálkozni, hogy ezeket tanulmányozva, elkeserednek az ifjak, cinikusok lesznek, se Istenben, se emberben nem bíznak s odaadják magukat olyan irányoknak, amelyek legalább ígérnek nekik valamit... Amikor efelé a szenvedő, kétségbeesés szélén járó ifjúságunk felé résztvevő szeretettel nyújtjuk ki kezünket, lágyan, simogató szavakkal, pihentetőleg így szólunk hozzájuk: Isten, ami mennyei édesatyánk megszabta mindenkinek a sorsát, kijelölte a keresztyét, megállapította a küldetését. Nincs két egyforma sors, két egyforma kereszt, két egyforma küldetés! Életedet ne a számok törvényén át nézzed, hanem a kegyelmes Isten kiválasztása szemszögéből. Ha úgy érzed is most, hogy Isten erősen próbál,

sújtól téged, mondom neked, lesz idő, imádkozz, hogy legyen, amikor ezeket a szerinted ütésbe lendült kezeket is úgy látod, mint amelyek ebben a nagy megpróbáltatásban is csak áldottak téged.

3. A mindennapi kenyérnek, a megélhetésnek ezek a nagy kérdései nagy mértékben alkalmasak arra, hogy az ember földreszegezett tekintettel járja élete útját, csak annak tulajdonítson értéket, amit kézzel meg lehet fogni s tagadja a láthatatlan dolgok valóságát. — Istenre minél kevesebbet gondolnak ma sokan. Hatalmas szervezett tábor vallja programjának, hogy nincs Isten és eszerint rendezi be életét. Isten előtti felelősségről hallani se akarnak, az utolsó ítéletben nem hisznek.... Szomorú lenne, ha azok, akik hisznek Istenben, ölbetett kezekkel néznék a szervezett hitetlenségnek ezt a felvonulását és támadását. Kikerülhetetlen harcok előtt állunk! Ennek a küzdelemnek két ismérve van: 1. szellemi fegyverekkel vivandó meg és 2. mindenkinek részt kell venni benne. Nincs, nem lesz ember, aki elé oda nem meredne ez a nagy kérdés: Istennel tartasz, vagy anélkül élsz?... Azzal mindenki tisztába lehet, hogy a keresztyén egyházak által nyilvántartott tömegekből nagyon sokan fognak kihullani a legelső erősebb megpróbáltatáskor. Soraink között sok Judás van. Az a fontos azonban, hogy legyenek olyanok, akikre a test és anyag nem gyakorol döntő befolyást, akik a hitetlenség ellen saját istenfélő, puritán, becsületos, dolgozó életüket helyezik oda az evangélium igazságainak védelmére. Legyenek olyanok, akik hisznek a láthatatlan dolgok valóságában s erre életüket is felteszik. Egy csodálatos hősi kor vette újra kezdetét. A fanatikus hit, a kitartó imádkozás, a csendben dolgozás, a nagy felelősség, az önfeláldozás kora. Varázsa lett megint e szónak: „hűség“. Megtapasztaljuk mindenekelőtt, hogy hű az, aki elhívott bennünket s megértjük, hogy Isten előtt igazán kedves a hűséggel végzett munka...

Ennél a mi korunkban talán leg súlyosabb három kérdésnél igyekeztem felmutatni, mit jelent az, ha van fény az ember életében. A mai helyzet oly nehéz, oly kevésbé lehet távlatokat felfedezni, hogy még az is könnyen megtántorodik, aki erősnek hiszi magát. De ha valaki felfedezi, hogy lelke van s e lélek hatalmas királyát is felismeri Krisztusban, annak egyszerre könnyű lesz elfelejteni e földi lét annyi kínját-baját, annak a lelke sebes röpvennéssel lendül a magasba, ahol megismeri a mindenkori emberi élet célját: az Isten dicsőségének a szolgálatát s e szabadságot lehelő szférákból ha vissza is kell térni e szűk földi keretek közé, Istenre tekintve, bátran indul el a jövő felé... Bizony, boldog az oly ember, aki Isten megfoghatatlan kegyelméből hitet nyert, mert az ilyen ember élete győzedelmes élet.

Berettyóújfalu.

Dr. Kiss Barnabás,
tb. szolgabíró.

KÜLÖNFÉLÉK

Báró Vay Lászlót, Bihar- és Hajdú megyék, valamint Debrecen sz. kir. város főispánját választották a bihar-érmelléki egyházmegye gondnokává. Báró Vay László egyike a legnagyobb tehetségű magyar főuraknak, aki úgy a politikai, mint az egyházi életben bebizonyította kiváló képességét és munkaszeretetét. Egyházkerületünknek néhány év óta világi jegyzője s ebben a minőségében is igazán páldaadó módon teljesítette kötelességét. A legszebb reményekkel tekinthetünk működése elé, amelyre Isten minden áldását kívánjuk. A választás teljes egyértelműséggel történt s ugyancsak egyhangúlag választották meg az új ciklusra az eddigi esprest, az érdemes Székelyhidy Bélát.

A kollégiumi könyvtár ügyében nagy és részben heves vita után névszerinti szavazással 34 szavazattal 28 ellen mellőzte az egyházkerületi közgyűlés az igazgatótanács határozati javaslatát, amely szerint kimondatott volna a közös kezelésbe adás, azzal, hogy a szerződés és törvénytervezet a legközelebbi közgyűlés elé terjesztessék. Az elfogadott ellenjavaslat, Harsányi Pál és Csikesz Sándor javaslatai egymás mellett, azt tartalmazza, hogy az egyházkerületi közgyűlés az ügyet leveszi a napirendjéről s utasítja a már előzően kiküldött bizottságot, hogy a szerződéstervezetet és törvénytervezetet elkészítvén, mutassa be tárgyalás végett az egyházkerületi közgyűlésnek. Így tehát a törvényjavaslat és szerződéstervezet ismerete alapján kíván a közgyűlés bármely határozatot hozni.

A vita során felmerült az az észrevétel is, hogy ez az ügy a nyilvánosság előtt nem tárgyalatott eléggé, mert — mint a szónok mondá — a Debreceni Protestáns Lap szerkesztője vagy nem ad helyet az ellenvéleménynek, vagy kommentárral kíséri. Erre úgy Révész Imre, mint Kun Béla szerkesztők kijelentették, hogy sohasem vissza nem utasítottak, sem ellenséges kommentárral nem kísérték egyetlen e tárgyban érkezett cikket sem, sőt Kun Béla azt is fel említette, hogy mióta ismét ő végzi a lap szerkesztését, egyetlen cikket sem kapott a kérdésről senkitől.

Valóban nagyon szükséges az, hogy a kollégiumi könyvtár további sorsa minél bővebben és minél részletesebben megvitattassék. *Nagyon kérjük lapunk minden olvasóját és minden barátját, hogy e tárgyban cikkeikkel bennünket felkeresni szíveskedjenek. Ünnepelesen kijelentjük, hogy a könyvtár ügyében minden cikket, ha csak nem sértő, kiadunk, akármely állásponttól szól is. Még azt is szívesen megígérjük, hogy a velünk nem egyező véleményt tartalmazó cikkhez szerkesztői megjegyzést nem fűzünk. Csak azt nem ígérjük, hogy a magunk álláspontját ugyancsak cikkeiben ki nem fejtjük.* De azt talán lesz szíves megengedni mindenki, hogy lapunkban ne csak v

más véleménye nyerjen kifejtést, hanem a miénk is.

Az egyetem megnyitó ünnepélyére érdemes visszatérni egy pár szóval a torlódo események halmazában is. Sok olyan jelenséget láttunk, ami nekünk méltán kedves volt. Így a bevonulásnál az egyetemi tanács előtt négy diák a kollégiumi tógákba öltözve haladt s a sub auspiciis gubernatoris felavatott ifjak ugyancsak e tógákba voltak öltözve. Az emelvényen az egyetem tanácsa között, a kormányzó és a kormány képviselője mellett ott ült Baltazár püspök is. Az üdvözlő beszédek közt nemcsak a püspök úr előző számunkban közölt beszéde szólt nagy nyomatékkal a régi debreceni kollégiumi szellem fenntartásáról, hanem Vásáry István polgármester is hatalmasan hangsúlyozta ezt és a testvéregyetemek képviseletében szóló Kolosváry Bálint egyetemi tanár, a dunamelléki egyházkerület tanácsbírája, szintén hangoztatta a sok százados tradíciók fenntartásának szükségességét. Ugyanez jelentősen kifejezést nyert az egyetem rektorának beszédében is. A sub auspiciis gubernatoris avatott ifjak egyike *Erdélyi különlegességek az egyházjogban* cím alatt értekezett s nyomatékosan mutatott arra, hogy a protestáns Erdélyben mennyire nagyobb volt a lelkiismereti szabadság, mint a Habsburg-uralom alatt; a másik jelölt dolgozata a debreceni kollégiumi tanárok klasszika filológiai munkásságának méltatásával foglalkozott. Szóval mind a két ifjú, Kerekes Ernő és Varga László, bizonyosságot tett arról, hogy a mi szellemünkben nevelkedett.

Baltazár-Amerikai emlékünnepelely. A szokásos Baltazár-Amerikai emlékünnepelely május 23-án a Kollégium oratóriumában volt, amelyen a püspök úron kívül a theologiai tanárok nagyszáma, a Kollégium tagozatainak tanárai és növendékei, továbbá theologusok jelentek meg. A Kántus éneke után Karai Sándor kollégiumi igazgató méltatta megnyitó beszédében az ünnepély jelentőségét és a püspök urat névnapja alkalmából is üdvözölte. Az ünnepi beszédet dr. szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár mondotta. Tanulságos beszédében az amerikai egyszerűséget és a Kollégium régi puritán nevelés hasznát és szükségességét hangoztatta és áldozatkészségre oktatta az ifjúságot. Megemlékezett továbbá arról, hogy a püspök úr ezelőtt tíz évvel ment ki és ért Amerikába, hogy a Kollégiumot megmentse. Kiss Sándor szénior az ifjúság nevében üdvözölte a püspök urat.

A debreceni egyházmegye szokásos évi lelkesegyesületi közgyűlését május hó 12-én tartotta Derecskén. A kebelbeli lelkészek csaknem teljes számban megjelentek az összejövetelen, amelyet F. Varga Lajos esperes-elnök vezetett és irányított bölcseséggel. Előzetesen istentisztelet volt a templomban, ahol Bod Ferenc és Kardos Lajos lelképásztorok szolgáltak. Majd az ORLE elnöksége által kitűzött tudományos és gyakorlati theologiai témákról készített előadá-

saikat tartották meg a felkért előadók. Kár, hogy ezeket a tételeket későn teszik közé, előkészítésükre csak kevés idő áll rendelkezésre az egyes előadónak, így a téma mély és alapos kidolgozására gondolni alig-alig lehet. Ezért a közgyűlés jegyzőkönyvi határozatában kéri az ORLE elnökségét, hogy ezután kellő időben közölje a körkérdéseket. A predestináció nagy kérdéséről Uray Sándor tartott előadást. A gyűlekezetek szegénygondozási munkáját Ördög Lajos ismertette. A telepítés és agrármunka kérdéséről Nagy Márton értekezett. Az „Egyházmegyénk Lelkesegyesületének Története” c. munkájából részleteket olvasott fel dr. Szász Imre. Az előadásokhoz értékes és tanulságos hozzászólások hangzottak el.

Elírás csúszott be a dr. Varga Zsigmond könyvéről mult számunkban közölt ismertetés legelső sorába, ahol: „közel” helyett „Több mint” olvasandó. Ezt ugyan mindenki maga is azonnal észrevehette, de a rend kedvéért itt helyreigazítjuk. (Úgy állott elő, hogy az ismertetés írója a „közel” szót emlékezete alapján írta; később jónak látta betoldani az 1876—77-es évszámot is; de ez sebtében történvén, a „közel” bennmaradt!)

Pályázat kántori állásra.

A debreceni református egyház pályázatot hirdet a néhai Széll István által betöltött orgonista-kántori állásra.

Javadalmazás: az állami X., IX. és VIII. fizetési osztályoknak megfelelő alapfizetés a szolgálati évek szerint. Megelőző református tanítói és kántori szolgálati évek beszámíttatnak. Lakás vagy természetben, vagy a fizetési osztálynak megfelelő lakáspénz, a presbiterium rendelkezése szerint. A többi kántorokkal együtt sorrend szerint végzendő temetésekért járó stóla.

Kötelesség: az egyházi törvényekből és a kántori állás természetéből folyó összes kötelességek teljesítése, különösen énekkar szervezése is, valamint megfelelő részvétel az egyház belmissziói életében.

Csak református vallásúak pályázhatnak. Okmányokkal felszerelt pályázati kérvények 1932 június 18-ának déli 12 órájáig adandók be a református egyház iktatóhivatalába. (Debrecen, Kálvin-tér 17.) A kérvényhez csatolandók: keresztlevél, oklevél, esperesileg megerősített szolgálati bizonyítvány, legújabb keletű orvosi bizonyítvány.

A pályázók kötelesek próba-éneklést és orgonázást tartani 1932 június 24. napján, délután 3 órakor a Kistemplomban, ahol is minden további meghívás nélkül, saját költségükön megjelenni tartoznak. A megválasztott kántor állását lehetőleg azonnal elfoglalni tartozik.

Debrecen, 1932 május 21.

Egyházi elnökség.

Laptulajdonos: Dr. KUN BÉLA.

Magyarország aranykoszorús mestere

Szlezák László

harang- és ércöntöde, harangfelsze-
relés és haranglábgyár

BUDAPEST, VI., FRANGEPÁN-U. 77. SZ.

Telefon: Aut. 913-53. sz. Költségvetéssel díjmentesen szolgál

BUDAPEST-ANGYALFÖLDI REF. TEMPLOM RÉSZÉRE
KÉSZÍTETT HARANG, MELYET DR. RAVASZ LÁSZLÓ PÜSPÖK ÚR
AVATÓTT FEL.

Előnyös fizetési feltételek. Számos egyházi elismerőlevél

Az 1900. évi párisi világkiállításon díszoklevéllel, 1921. és 1923. évi vasipari kiállításon aranyéremmel, az 1925. és 1926. évi kézműipari tárlaton kormánydíszoklevéllel, 1927. és 1928. évi budapesti, székesfehérvári, szentesi és szombathelyi kiállításokon nagy aranyéremmel kitüntetve. 1930. évi nemzetközi vásáron emléklappal kitüntetve.

A budapesti Bazilika 7945 kilogrammos új harangja gyáramban készült.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedése
Debrecen.
Alapította 1819-ben Sesztina János.
*
Kitűnő fűtőképeségű magyar „Perpetuum“-kályhák.
Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, husvágó-gépek.
Telefon 6. és 15-48.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvnyomda-vállalata. 1932-1050

**Konfirmációra
legszebb ajándék!**

- Dr. Révész Imre: Imádkozó magyar című imakönyve papírkötésben, vörös metszéssel. . . . . P 1-20
Ugyanaz egészvászonkötésben, vörös metszéssel. . . . . P 2-20
Ugyanaz párnázott díszvászonkötésben, vörös metszéssel . . . . . P 4-50
Ugyanaz párnázott bőrkötésben, arany metszéssel. . . . . P 8-40

**Konfirmációi ajándéku
legalkalmasabb:**

- Dr. Erdős Károly: Az én vallásom c. kiskönyve. . . . . —66 fillér
Uray Sándor: Iskolások imakönyve —24 „

**Konfirmációi
előkészítésre ajánljuk:**

- Soltész János: Konfirmációi Káté . . P —40
Dr. Halmi János: Református keresztyén Kis Káté a Heidelbergi Káté alapján P 1—
Nagy István: Debreceni konfirmációs Kis Káté . . . . . P —20
Dr. Révész Imre: Öntudatos hit. . . . . P —60

Konfirmációi emléklap,

- kiesi, kétszínű nyomással, darabonként. . . . . —08 fillér
Konfirmációi emléklap egyszínű nyomással, darabonként . . . . . —12 „
Konfirmációi emléklap négyszínű nyomással, darabonként . . . . . —20 „

Kapható:

„MÉLIUSZ“

könyv-, zenemű-, papír- és írószerkereskedésben
Debrecen, Ferenc József út 26.